

VANTAA ON...

VILLIINTYVÄÄ KAUPUNKILUONTOA hyvinvoivia lajeja ja ihmisiä	KOLLEKTIIVISIA TARINOITA alueellisten erityispiirteiden vahvistamista	SILMIÄ KADULLE turvallista rakennettua ympäristöä
ILMASTON- MUUTOKSEEN SOPEUTUVAA luontoa ja kaupunkirakennetta		IHMISEN MITTAKAAVAISTA visuaalista ja toiminnallista vaihtelua
KÄVELIJÄN VAUHDILLA KOETTAVAA liikenteeltään hidastettuja paikkoja	KÄYTÖN JÄLKIÄ kerroksellisuutta ja vähähiilisyyttä	JOUSTAVIA TALOJA JA TILOJA jatkovaa käyttöä ja muuttuvia tarpeita

KAUPUNKIKORTIT

Vantaan arkkitehtuuriohjelma 2025

Kaupunkikortit muodostavat arkkitehtuuri-ohjelmamme ytimen ja toimivat konkreettisina välineinä seuraavan valtuustokauden tavoitteiden jäsentämisessä ja viestimisessä.

Jokainen kortti esittää arkkitehtuuritavoitteen – näkemyksen siitä, millainen tulevaisuuden kaupunki on ja millaisiin haasteisiin arkkitehtuurin tulee vastata. Kortit havainnollistavat, miten nämä tavoitteet näkyvät käytännön suunnittelussa ja toteutuksessa. Ne sisältävät esimerkkejä ratkaisuksista, joita Vantaa tavoittelee, sekä konkreettisia toimenpiteitä, joilla tavoitteet voidaan toteuttaa.

Kaupunkikortit toimivat samalla sekä strategisina linjauksina että inspiraation lähteinä kaikille arkkitehtuurin parissa työskenteleville. Kortit kuvaavat Vantaan tahtotilaa arkkitehtuurin suhteen ja auttavat suunnitteluhankkeissa tavoitteiden priorisoimista.

Tämä on liitetiedosto [Vantaan arkkitehtuuriohjelmaan 2025](#).

Muraalit luovat vahvan katutaidekaupunginosan identiteetin Myyrmäkeen. Taideteos: Salla Ikonen ja Mr Deo. Kuvaaja: Jasmin Ketola

KOLLEKTIVISIA TARINOITA

alueellisten erityispiirteiden vahvistamista

Miksi?

Vantaa on monikulttuurinen kaupunki, jossa eri kaupunginosilla on omat paikallisidentiteettinsä ja yhteisölliset muistonsa. Kaupungin kehittyessä on tärkeää vahvistaa näitä erityispiirteitä ja tuoda yhteen asukkaita ja toimijoita. Sosiaalinen ympäristö ja kulttuurinen kerroksellisuus tekevät kaupungista merkityksellisen – arkkitehtuurin tulee tukea tätä yhteisöllisyyttä.

Miten?

Vantaa on täynnä kaupunkilaisten muistoja, joiden tulee olla suunnittelun pohjana. Vahvistamme suunnitteluratkaisuilla alueellisia erityispiirteitä, historian kerrostumia ja monikulttuurista kaupunkia.

Tutkimme ensisijaisena suunnitteluratkaisuna olemassa olevan rakennuskannan säästämistä ja muuntamista. Edistämme vuorovaikutusta asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten kanssa, jotta arkkitehtuurissa kaikki tulevat kuulluksi.

99

**Värikäs, vihreä,
tuulitunneliton ja
kaikenlaisille ihmisille
kuuluva kaupunki**

*Arkkitehtuurikoulu Arkin työpajaan
osallistunut lukiolainen*

KOLLEKTIVISIA TARINOITA

**alueellisten erityispiirteiden
vahvistamista**

Tarkistuslista

- ☐ Sopeutuuko suunnitelman arkkitehtuuri paikan kaupunkimaisemaan ja ympäristöön?
- ☐ Onko suunnitelmassa tutkittu ensisijaisesti olemassa olevan rakennuskannan säilyttämistä ja muuntamista?
- ☐ Näkykö ja kuuluuko suunnitelmassa Vantaan monikulttuurinen identiteetti?
- ☐ Onko suunnitelman yhteydessä tehty yhteistyötä paikallisten kanssa, esimerkiksi kaupunkikävelyiden tai digitaalisten osallistumismenetelmien avulla?
- ☐ Onko suunnittelussa selvitetty ja suunnitteluratkaisuissa huomioitu paikan kulttuurihistorialliset arvot ja mahdolliset historialliset yhteydet, esimerkiksi Suuri Rantatie?

KÄVELIJÄN VAUHDILLA KOETTAVAA

liikenteeltään hidastettuja paikkoja

Miksi?

Jalan ja pyörällä liikkuvat kaupunkilaiset pitävät kaupunkia elävänä. Kun kaupungit samaan aikaan tiivistyvät, kilpailu tilasta toimintojen ja liikkumisen muotojen välillä kasvaa. Hitaasti liikkuva tekee herkemmin tarkempia ja yksityiskohtaisempia huomioita ympäristöstään, jolloin kiinnostavan kaupunkitilan merkitys korostuu.

Miten?

Luomme liikenteeltään hidastettuja paikkoja, jotka ovat luontevimpia arkkitehtuurin kokemiseen: keho aistii monipuolisemmin ja kanssakäyminen on helpompaa.

Houkuttelemme jalan liikkuvan viivähtämään yhteisiin tiloihin, rakennusten juurelle ja kaupunkiluonnon yksityiskohtien äärelle. Luomme olosuhteet miellyttäväksi suunnittelemalla liikenteeltä rauhoitettuja vehreitä kaupunkitiloja, jotka on tarkoitettu oleskeluun. Painotamme kaupunkikuvan kohokohdat jalan liikkumisen ympäristöihin siten, että kulkija kokee olevansa kaupungissa koko ajan perillä.

Tikkurilan kirkko ja kävelyyn painottuva Asematie luovat yhdessä kutsuvan ja aktiivisen kaupunkitilan. Kuvaaja: Marc Goodwin

99

**Jalankulkijaympäristö,
joka on tehty kävelijälle,
on todella kivaa.**

**Kaupungissa tulee olla
paikkoja, joissa voi
viettää aikaa, ei vain
kulkea läpi.**

Arkkitehtuuriohjelman asukasraatilainen

KÄVELIJÄN VAUHDILLA KOETTAVAA

liikenteeltään hidastettuja paikkoja

Tarkistuslista

- ☐ Sijoittuuko suunnitelma kaupunkikeskukseen tai kestävän liikkumisen alueelle? Onko suunnitelmassa liikkuminen suunniteltu jalankulkijan ja pyöräilijän ehdoilla?
- ☐ Sijoittuuko suunnitelma keskeiselle kävelyalueelle? Onko suunnitelmassa varattu viihtyisää ja vihreää tilaa viivähtämiselle ja oleilulle?
- ☐ Noudattaako suunnitelma ajantasaista kaupunkitilaohjetta?

SILMIÄ KADULLE

turvallista rakennettua ympäristöä

Miksi?

Arjen sujuvuus, viihtyisyys ja yhteisöllisyys rakentuvat yhä enemmän omassa kaupunginosassa. Tiivistyvä Vantaa tekee kaduista ja julkisista tiloista entistä tärkeämpiä arjen kohtaamispaikkoja: turvallisuuden tunne syntyy elävästä kaupungista. Ihminen havainnoi kaupunkia liikkeen, kehon ja aistien kautta – erityisesti kävellessä silmien korkeudelta. Kun ympäristö on miellyttävä ja helposti hahmotettava, siihen halutaan palata.

Miten?

Suunnittelemme rakennuksia ja kortteleita, jotka tuovat “silmiä kaduille” – eli mahdollistavat kohtaamisia, luonnollista valvontaa ihmisten läsnäolon kautta sekä moninaista toimintaa, joka synnyttää liikettä ja näkyy kadulle. Sijoitamme lähipalvelut katujen ja aukoiden yhteyteen ja panostamme erityisesti maantasokerrokseen: sisäänkäynnit, ikkunat ja julkisivujen detaljit suunnitellaan kutsuviksi ja koettaviksi.

Etenkin tonteilla panostamme yksityisen ja julkisen tilan rajapinnan vetovoimaisuuteen. Suunnittelemme esteettömiä kulkureittejä ja integroimme valaistuksen osaksi arkkitehtuuria. Valaistuksen teho ja suuntaus tukevat sekä ihmisten että ympäristön hyvinvointia.

Korson keskustassa yksityisen ja julkisen tilan rajapinnassa on kivetty alue, joka toimii aktiivisen maantasokerroksen sekä julkisen jalankulun ja pyöräilyn kadun yhdistäjänä. Kuva: Ilari Lehtinen

99

Tarvitaan tiloja, joissa eri ikäpolvet voivat kohdata. Nyt ollaan liikaa omissa poteroissa.

Vanhusneuvoston jäsen

Julkisten palveluiden, kuten kirjastojen, saavutettavuuteen vaikuttaa niiden sijainti. Ei riitä, että sisätilat ovat esteettömiä – paikkoihin tulee päästä.

Vammaisneuvoston jäsen

SILMIÄ KADULLE

turvallista rakennettua ympäristöä

Tarkistuslista

- ☐ Onko suunnitelmassa houkutteleva ja käyttötarkoitukseen sopiva puolijulkinen tila katujen ja aukoiden yhteydessä?
- ☐ Onko rakennuksen maantasokerros avoin, joustava ja toiminnallisesti monipuolinen?
- ☐ Mahdollistaako suunnitelma eri toimintojen rinnakkaiselon, kuten palvelut, tapahtumat ja oleskelu?
- ☐ Kytkeytyykö suunnitelma toiminnallisesti ja visuaalisesti ympäröivään julkiseen tilaan?
- ☐ Onko valaistus suunniteltu osana arkkitehtuuria?

IHMISEN MITTAKAAVAISTA

visuaalista ja toiminnallista vaihtelua

Miksi?

Vantaan kaupunkirakenne tiivistyy. Tämä edellyttää ymmärrystä siitä, miten rakennukset liittyvät paikkaansa ja toisiinsa. Eri aikakausien kerrostumat tekevät kaupungista kiinnostavan. Olemassa olevan ympäristön ominaispiirteitä ja paikan henki on tärkeää tunnistaa ja kunnioittaa. Ihmisen mittakaava tarkoittaa arkkitehtuuria, joka on helposti hahmotettavaa, lähestyttävää ja moniaistisesti koettavaa.

Miten?

Suunnittelemme rakennuksia, jotka liittyvät paikkaansa niin mittakaavaltaan, muodoltaan kuin materiaaleiltaan. Rakennus ei ole irrallinen objekti vaan osa kaupunkitilaa. Luomme hierarkialtaan ja toiminnallisuudeltaan monipuolista julkista tilaa, jossa on tilallista rytmiä ja vaihtelua. Kortteleihin suunnittelemme typologialtaan erilaisia rakennuksia ja asuntoja, jotta alueet ovat toiminnallisesti sekoittuneita ja tarjoavat vaihtoehtoja eri elämäntilanteisiin.

Käytämme materiaaleja, muotoja, julkisivujen osia ja värejä vaihtelevasti, jotta kaupunkikuva on elävä ja inhimillinen. Vaalimme kerroksellisuutta – ajallista, tilallista, sosiaalista ja ekologista.

Kivistön Aurinkokiven koulun värikäs, monimuotoinen ja vihreä ilme on arkkitehtuurikilpailun tulos vuodelta 2012. Kuva: Sakari Manninen

IHMISEN MITTAKAAVAISTA

visuaalista ja toiminnallista vaihtelua

Tarkistuslista

- ☐ Onko suunnitelma sidottu alueen identiteettiin ja olemassa olevaan rakenteeseen selkeällä ja johdonmukaisella tavalla?
- ☐ Onko suunnitelman rakennukset mittakaavaltaan, muodoltaan ja materiaaleiltaan ympäristöönsä sopivia?
- ☐ Onko suunnitelmassa visuaalista ja toiminnallista vaihtelua rakennus- ja korttelitasolla, esimerkiksi massoittelu, julkisivut, värit, toiminnot?
- ☐ Onko ulkotiloissa vaihtelevuutta ja houkuttelevuutta viipyilyyn, esimerkiksi kasvillisuus, pinnoitteet, valaistus, rajaukset?
- ☐ Onko alueelle laadittu alueen identiteettiä vahvistava väriä koskeva ohjeistus? Noudattaako hanke sitä?

99

**Toivon tulevaisuuteen
värikkäämpiä ja
muodokkaampia
rakennuksia.**

*Vihreä legokaupunki -työpajaan
osallistunut alakoululainen*

JOUSTAVIA TALOJA JA TILOJA

jatkuvaa käyttöä ja
muuttuvia tarpeita

Miksi?

Kaupunki muuttuu jatkuvasti, ja Vantaan väestörakenne monipuolistuu. Kaupunginosien tarpeet vaihtelevat ajassa, joten tilojen on oltava muunneltavissa. Vajaakäyttöisiä tiloja voidaan hyödyntää tehokkaammin – aina ei tarvita uutta rakentamista, vaan olemassa olevat tilat voivat mukautua uusiin käyttötarkoituksiin. Joustavat ratkaisut tukevat kestävää ja elävää kaupunkia.

Miten?

Suunnittelemme tiloja ja taloja, jotka vastaavat eri käyttäjäryhmien ja ajan muuttuviin tarpeisiin. Tuomme ja tuemme kaupunkitiloihin tehtäviä väliaikaisia ja kausittaisia rakenteita ja toimintoja. Hyödynnämme olemassa olevia tiloja ja taloja kaupunkilaisten monipuoliseen käyttöön, ja mahdollistamme kulttuurista taidetoimintaa ja katutaidetta.

Kehitämme kaupungin tilojen varausjärjestelmiä ja yhteistyömalleja, joiden avulla voidaan arvioida, tarvitaanko uutta rakennusta vai voidaanko olemassa oleva tila muokata tarkoitukseen sopivaksi. Kun vastuut ja käyttöehdot ovat selkeät, tilojen käyttö on helpompaa ja tehokkaampaa.

*Hakunilan ostoskeskuksen edusta muuntuu asukkaiden käyttöön.
Kuva: Alisa Kaukio*

99

Uudisrakentamisen lisäksi tarvitaan keskeneräisyyden hallintaa ja ylläpitoa. Kaikki asiat ei tapahdu rakentamalla.

Kukoistavien kaupunkikeskustojen kehittämissuunnitelmien seurantaryhmän jäsen

JOUSTAVIA TALOJA JA TILOJA

**jatkuvaa käyttöä ja
muuttuvia tarpeita**

Tarkistuslista

- ☐ Mahdollistaako suunnitelman uudisrakennus osin tai kokonaan erilaisia käyttäjäryhmiä tai käyttötarkoituksia tulevaisuudessa?
- ☐ Onko suunnitelmassa mahdollistettu tilojen ja/tai talojen väliaikaiskäyttö?
- ☐ Aktivoiko suunnitelma asukkaita ja yhteisöjä mukaan tilojen kehittämiseen ja käyttöönottoon?
- ☐ Onko suunnitelmassa huomioitu vuorokäyttö? Tuottaako suunnitelma sisä- ja/tai ulkotilaa muiden toimijoiden tai asukkaiden käyttöön?

KÄYTÖN JÄLKIÄ

kerroksellisuutta ja vähähiilisyyttä

Miksi?

Kaupunki rakentuu ajallisesti kerroksista, ja elinkaarikestävyys on osa kestäväää kaupunkisuunnittelua. Vantaalla halutaan säilyttää ja hyödyntää olemassa olevia rakenteita. Patina, historia ja kierrätys rikastuttavat kaupunkikuvaa. Vähähiiliset ratkaisut tukevat ilmastotavoitteita ja tekevät kaupungista ekologisesti kestävämmän.

Miten?

Teemme materiaalinerokkaita ratkaisuja ja suunnittelemme kierrätettäviä taloja. Suunnitteluratkaisujen ei tarvitse lähteä siitä ajatuksesta, että käytämme neitseellisiä raaka-aineita sen hetkiseen tarpeeseen. Huomioimme sen, miten kierrätetyt rakennusosat ja kierrätysmateriaalit vaikuttavat rikastuttavasti kaupunkikuvaan ja sen historiaan sekä lisäävät hiilikädenjälkeä.

Pienennämme rakentamisen hiilijalanjälkeä käyttämällä ensisijaisesti vähäpäästöisiä, uusiutuvia ja huollettavia materiaaleja. Huomioimme rakennusten roolin osana muuttuvaa energiajärjestelmää ja parannamme ylläpidon toimintatapoja. Kaupunkikuvassa saa näkyä käytön jäljet – ne kertovat elävästä ja kestävästä kaupungista.

Tikkurilan Silkkitehtaan korttelissa olemassa olevaa rakennetta on täydennetty onnistuneesti. Kuva: Joose Zanasi

99

Kerroksellisuus on tärkeää - ei vain pureta kaikkea vaan jätetään kiinnostavia kerroksia, jotka tekevät kaupungista houkuttelevan ja viihtyisän.

Vanhusneuvoston jäsen

KÄYTÖN JÄLKIÄ

kerroksellisuutta ja vähähiilisyyttä

Tarkistuslista

- ☐ Onko suunnitelmassa säilytetty ja muunneltu olemassa olevia rakennuksia kulttuurihistorialliset arvot ja erityispiirteet huomioiden?
- ☐ Ovatko korjauskohteen tilamuutokset palautettavissa ja rakennus ennallistettavissa vaikka käyttötarkoitus muuttuu?
- ☐ Käytetäänkö suunnitelmassa ensisijaisesti uusiutuvia, vähäpäästöisiä, paikallisia tai luonnonmukaisia materiaaleja?
- ☐ Kierrätetäänkö suunnitelmassa kalusteita, rakennusosia tai materiaaleja?
- ☐ Ovatko suunnitelmassa käytettävät materiaalit, kalusteet ja rakennusosat huollettavia, kunnostettavia, uusiokäytettäviä ja/ tai kierrätettäviä?
- ☐ Kuluvatko suunnitelman materiaalit kauniisti ja aiheuttamatta ympäristöhaittaa, kuten mikromuovia?

ILMASTONMUUTOKSEEN SOPEUTUVAA

luontoa ja kaupunkirakennetta

Miksi?

Ilmastonmuutos ja sään ääri-ilmiöt, kuten rankkasateet ja helleaallot, vaikuttavat rakennetun ympäristön kestävyYTEEN, turvallisuuteen ja toimivuuteen. Kaupunkirakenteessa on tärkeä huomioida kriittisten perustoimintojen turvaaminen, jatkuvuus ja palautumiskyky. Tämän merkitys kasvanee sään ääri-ilmiöiden lisääntyessä.

Miten?

Tunnistamme kasvillisuuden prioriteettijärjestyksen: ensisijaisesti säästämme olemassa olevaa kasvillisuutta ja maaperää. Varaamme riittävästi tilaa kasvillisuudelle ja sade- ja sulamisvesille, jotta luomme tasoittavaa puskuria ilmastonmuutoksen vaikutuksille. Huomioimme muuttuvan ilmaston vaikutuksen kasvillisuuden olosuhteisiin ja menestymiseen. Lisäämällä ja monipuolistamalla viherrakennetta tasaamme tuholaiten ja kasvitautien aiheuttamia riskejä.

Otamme huomioon vuodenaikojen vaihtelut ja niiden aiheuttamat rasitukset rakennuksille ja julkisille ulkotiloille. Pidämme rakennukset kuivina ja käytämme ilmastonkestäviä rakennusmateriaaleja ja rakennustapoja sekä ennakoivaa ylläpitoa ja huoltoa.

*Tikkurilan asuinkorttelin vihreä sisäpiha sopeutuu ilmastoon.
Kuva: Jori Lindroth*

99

**Toivon, että kaupungissa
olisi enemmän kasveja.
Talot tarvitsevat myös
lisää kasveja.**

*Vihreä legokaupunki –työpajaan
osallistunut alakoululainen*

ILMASTONMUUTOKSEEN SOPEUTUVAA

luontoa ja kaupunkirakennetta

Tarkistuslista

- ☐ Onko suunnitelmassa säilytetty ja hyödynnetty alueen kasvillisuutta?
- ☐ Onko suunnitelmassa varattu tilaa siniviherrakenteelle eli kookkaalle puustolle, kasvulliselle maanpinnalle ja/tai hulevesien viivyttämiseksi?
- ☐ Täyttyykö suunnitelmassa tonttikohtaisen vihertehokkuuden minimiarvot?
- ☐ Luoko suunnitelma miellyttävää mikroilmastoa?
- ☐ Käytetäänkö suunnitelman rakennuksissa ja rakenteissa ilmastonmuutokseen ja sään ääri-ilmiöihin sopeutuvia rakennustapoja ja -materiaaleja?
- ☐ Sopeutuuko suunnitelma osaksi päästötöntä energiajärjestelmää eli parantaako suunnitelma energiatehokkuutta tai edistääkö se uusiutuvan energian tuotantoa?

VILLINTYVÄÄ KAUPUNKILUONTOA

hyvinvoivia lajeja ja ihmisiä

Miksi?

Luonnon monimuotoisuus eli eri lajien elinolot heikkenevät ilmastonmuutoksen ja ihmisen toimintojen myötä. Monimuotoiset luonnon ekosysteemit vaikuttavat kaupungin eliöstön ja kaupunkitilan elinvoimaisuuteen, jopa ihmisen terveyteen. Tiivistyvässä kaupungissa viherrakennetta ja sen kytkeytyneisyyttä tulee tukea myös urbaaneissa ympäristöissä, lähellä kaupunkilaisten arkea. Luonnonläheisyys on vantaalaisille tärkeä arvo.

Miten?

Luomme edellytyksiä luonnon monimuotoisuudelle rakennuksissa, pihilla, kaduilla ja puistoissa. Vahvistamme ekologisia verkostoja ja niiden kytkeytyneisyyttä. Säilytämme olevaa kasvillisuutta ja maaperää. Istutamme kerroksellista, kukkivaa kasvillisuutta ja kotimaisia luonnonkasveja. Lisäämme lahopuuta ja varaamme tilaa pintavesille ja kasvillisuudelle.

Suunnittelemme hoidon tukemaan rakennetun ympäristön luontotyyppien, kuten niittyjen tai puutarhojen, monimuotoisuutta. Suunnittelemme kaupunkiviheralueita, joissa kaikki käyttäjä- ja ikäryhmät viihtyvät, eri vuodenaikoina. Kädet multa – mahdollistamme luontokosketuksen!

Korson ankkapuistossa voi hyvin lajit ja ihmiset.
Kuva: Joose Zanasi

99

**Rakentaessa jätettäisiin
metsää, jotta luonto
selviää. Rakkautta
luonnolle.**

*Vihreä legokaupunki –työpajaan
osallistunut alakoululainen*

**Enemmän vihreyttä,
vähemmän betonia**

*Arkkitehtuuriohjelman ARKKI-työpajaan
osallistunut lukiolainen*

VILLIINTYVÄÄ KAUPUNKILUONTOA

hyvinvoivia lajeja ja ihmisiä

Tarkistuslista

- ☐ Korostaako suunnitelma maiseman ominaispiirteitä?
- ☐ Vahvistaako suunnitelma ekologisia verkostoja ja niiden kytkeytyneisyyttä?
- ☐ Lisääkö suunnitelma latvuspeittävyttä ja kasvullista pintaa kaupunkiin?
- ☐ Onko suunnitelman viheralueet saavutettavia? SAAVU-ohjeella mitataan viheralueiden saavutettavuutta.
- ☐ Onko luonnon kokonaisheikentymättömyys huomioitu suunnitelmassa?
- ☐ Pohjautuuko suunnitelma Vihreä ja virtaava Vantaa -viherrakenteen kehityskuva työn kehittämissuunnitelmiin?

TOIMENPITEET

- 1** Kehitetään kaupunkitilan laadun arviointiin ja suunnitteluun työkaluja ja periaatteita, jotka korostavat paikallisia piirteitä ja tukevat viipyilyyn houkuttelevien kaupunkitilojen syntymistä.
- 2** Paikkamuotoilukokeilu toteutetaan alueella, jossa tunnistettu monikulttuurinen paikallisyhteisö. Toteutuakseen vaatii ulkopuolisen rahoituksen.
- 3** Luodaan vantaalaisen kaupunkitilan jokaisen oikeudet.
- 4** Vuosittain jaetaan Kehäkukka-palkinto arkkitehtuuri-seminaarissa.
- 5** Toteutetaan karttapohjainen Vantaan arkkitehtuuriopas.